

Бу дунё муҳаббати

23:25 / 29.04.2017 6535

Ушбу сарлавҳадан беш кунлик ўткинчи дунёни охиратдан устун қўйиш маъноси англанади. Албатта, бу энг ёмон маънавий хасталиклардан бири ҳисобланади.

Бу дунёга берилиб, унга муҳаббат қўйиб, охиратни унутиш оғир дард бўлиб, унинг оқибати дўзах билан ниҳояланади. Шунинг учун ҳам Аллоҳ таоло буни қаттиқ қоралаган.

Аллоҳ таоло Юнус сурасида марҳамат қилади:

«Албатта, Бизга рўбарў бўлишни умид қилмайдиган ва дунё ҳаёти билан рози бўлиб, у билан хотиржам бўлиб қолганлар ҳамда оятларимиздан ғофил бўлганлар... ана ўшаларнинг жойлари қилган касблари туфайли оловдир» (7-8-оятлар).

Қиёматда Аллоҳ таолога рўбарў бўлишдан умидсиз кимсалар

«...дунё ҳаёти билан рози бўлиб, у билан хотиржам бўлиб қолганлар»дир.

Уларнинг фикри-зикри беш кунлик дунё ва унинг лаззатидадир. Шу билан овуниб, хотиржам бўлиб қоладилар. Уларнинг энг катта айблари ва сифатлари Аллоҳ таолонинг оятларидан ғофил бўлганларидир. Шу боисдан ҳам улар ҳар қандай ёмонликни тап тортмасдан қилаверадилар. Натижада

«...ана ўшаларнинг жойлари қилган касблари туфайли оловдир».

Ҳа, улар бекорга эмас, қилган касблари туфайли адолат ила жаҳаннам азобига дучор бўладилар.

Аллоҳ таоло Ҳадид сурасида марҳамат қилади:

«Билингки, албатта, дунё ҳаёти ўйин-кулги ва кўнгилхушлик ҳамда зеб-зийнат, ўзаро фахрланиш, мол-мулкни ва бола-чақани кўпайтириш, холос. У худди ўсимлиги деҳқонларни ажаблантирган ёмғирга ўхшайдир. Кейинроқ қуриydi ва унинг сарғайганини кўрасан. Сўнгра у хас-чўпга айланиб кетадир. Охиратда эса шиддатли азоб бор. Ва Аллоҳдан мағфират ва розилик бор. Ва дунё ҳаёти алдов матоҳидан бошқа нарса эмас» (20-оят).

Ушбу ояти каримада Аллоҳ таоло бу дунё ҳаётини бундай таърифламоқда:

«Билингки, албатта, дунё ҳаёти ўйин-кулги ва кўнгилхушлик ҳамда зеб-зийнат... холос».

Чиндан ҳам одамлар ўлчови билан қаралганда, ҳаёт беш кунлик дунёда ўйнаб олиш учун ажратилган фурсатга ўхшаб туюлади. Қаёққа қарасангиз, одамлар кийим-бош, озиқ-овқат, ҳовли-жой, зеб-зийнат ортидан қувгани-қувган.

Бу дунё ҳаёти яна

«...ўзаро фахрланиш, мол-мулкни ва бола-чақани кўпайтириш»дан иборатдир.

Одамлар ўз обрўлари, мансаблари, насаблари билан фахрланишга, мол-дунё ва бола-чақани кўпайтиришга урингани-уринган. Аслида эса бу

нарсалар арзимас, эътиборсиз ашёлардир. Бу ҳақиқатни янада очиқроқ тушунтириш учун Қуръони Карим кўзимизга доимо кўриниб турган, лекин кўпларимиз эътибор бермайдиган ҳодисани мисол қилиб келтиради:

«У худди ўсимлиги деҳқонларни ажаблантирган ёмғирга ўхшайдир».

Яъни бу дунё ҳаёти шундай бир ёмғирга ўхшайдик, у ёққанидан сўнг чиққан наботот деҳқонларни ҳайратга солади, завқлантиради. Аслида эса бу ҳол ўткинчидир.

«Кейинроқ қурийд ва сарғайганини кўрасан. Сўнгра у хас-чўпга айланиб кетадир».

Яъни ўсимликлар тезда қурийд. Ранги сарғаяди ва қуриб, қовжираб, уқаланиб кетади.

Ҳа, бу дунё ҳаёти ҳам шу каби алдамчидир. Шу билангина овуниб қолмаслик керак.

«Охиратда эса шиддатли азоб бор. Ва Аллоҳдан мағфират ва розилик бор».

Чунки охиратда кофирларга қаттиқ азоб, мўминларга эса Аллоҳ таолонинг мағфирати ва розилиги бор.

«Ва дунё ҳаёти алдов матоҳидан бошқа нарса эмас».

Албатта, бу гаплар тарки дунё қилишга, ҳамма нарсадан юз ўгиришга чақириқ эмас. Балки мезон ва ўлчовларни тўғри йўлга солишга, ўткинчи ҳойи-ҳавасдан устун бўлишга даъватдир.

Аллоҳ таоло Ҳуд сурасида марҳамат қилади:

«Кимки дунё ҳаётини ва унинг зийнатини истаса, унинг амаллари(самараси)ни унда тўлиқ берамиз. Уларга унда камайтирилмас» (15-оят).

Аллоҳ таоло ризқ берувчи Зот. Бас, ким ҳаракат қилса, у мўмин бўладими, кофир бўладими, ҳаммага ҳам сўраганини, излаганини бераверади. Бу дунёнинг ободлиги ҳам шунда. Ким дунёда қўлидан келган ҳаракатни қилса, ҳаракатига яраша самара ҳам олади. Бу дунё ва унинг зийнатига эришишни хоҳлаб, ўзини урган одам ўшанга эришади. Чунки Аллоҳ таоло бу борадаги амалларнинг самарасини тўлиқ беришни ваъда қилган. Қилинган ҳаракатга яраша мева олинади, ҳеч кимнинг меҳнатининг

самараси камайтирилмайди.

Аммо

«Ана ўшалар - уларга охиратда оловдан бошқа ҳеч вақо йўқ кимсалардир. Қилган ҳунарлари ҳабата бўлди ва қилган амаллари ботилдир» (Худ сураси, 16-оят).

Чунки улар охират ҳаёти учун ҳеч нарса қилганлари йўқ. Аллоҳга, Пайғамбарга, Қуръонга ишонгани, ибодат қилгани ва шариатга бўйсунганлари йўқ. Улар фақат бу дунё ҳаёти ва унинг зийнатига эришишни умид этган ва шунинг учун амал қилган эдилар, орзуларига эришдилар.

«Ана ўшалар - уларга охиратда оловдан бошқа ҳеч вақо йўқ кимсалардир».

Бу дунёда қилган амаллари, молу мулки, зебу зийнати-чи, дерсиз? Бу саволингизга жавоб ояти кариманинг иккинчи ярмида келмоқда:

«Қилган ҳунарлари ҳабата бўлди ва қилган амаллари ботилдир».

Охират учун улар ҳеч қандай фойда бермади. Чунки иймон бўлмаса, ҳеч бир амал мақбул эмас. Агар улар иймон билан ҳаракат қилганларида, яъни дунё учун қилган амалларини ҳам иймонли бўлган ҳолда бажарганларида, охиратда улуғ мақомларга эришган бўлур эдилар. Қолаверса, охират учун ҳаракат ҳеч қачон бу дунёни тарк қилишни тақозо этмайди. Инсон иймонли бўлса, бир ҳаракат билан бир йўла икки дунёнинг бахтига эришади.

Аллоҳ таоло Исро сурасида марҳамат қилади:

«Ким шошган(дунё)ни истаса, ирода қилган кишимизга хоҳлаган нарсамизни унда шошилинич берурмиз. Сўнгра унга жаҳаннамни берурмиз. Унга мазаммат қилинган ва қувғинга учраган ҳолда кириб, куюр» (18-оят).

Кимки бошқа нарсани хоҳламасдан, ушбу ўткинчи, беш кунлик дунё учун яшамоқчи бўлса, Аллоҳ таоло унга бу дунё насийбасини шошилинич тарзда беради. У киши бу дунёда керак нарсасига эришиб олади, аммо охиратига ҳеч нарса қолмайди. Шунинг учун

«Сўнгра унга жаҳаннамни берурмиз. Унга мазаммат қилинган ва қувғинга учраган ҳолда кириб, куюр», дейилмоқда.

Улар бу дунё ҳойи-ҳавасларига берилиб, шаҳват ва лаззат ортидан қувиб, ҳаётларини гуноҳ қилиш билан ўтказадилар. Энди жаҳаннамда ўша гуноҳларига яраша азоб чекадилар.

Аллоҳ таоло Аҳқоф сурасида марҳамат қилади:

«Куфр келтирганлар оловга кўндаланг қилинган Кунда (уларга): «Дунё ҳаётидаёқ мазангизни қилиб, ҳузурланиб бўлгансиз. Бугунги кунда ер юзида ноҳақ мутакаббирлик ва фосиқлик қилганингиз учун хорлик азоби ила жазоланурсиз», (дейилур)» (20-оят).

Гуноҳкорлар қиёмат куни дўзахга кўндаланг қилинганда, улар албатта қўрқиб, бўлари бўлади. Лекин азоб яна ҳам зиёда бўлиши учун жисмоний қийноққа қўшиб, маънавий қийноққа ҳам дуч келадилар. Зеро, уларга ўлганнинг устига тепгандек таҳдидли таъна сўзлари айтилади.

«Куфр келтирганлар оловга кўндаланг қилинган Кунда (уларга): «Дунё ҳаётидаёқ мазангизни қилиб, ҳузурланиб бўлгансиз».

«Бугун сизларга ҳеч қандай ҳузур, ҳеч қандай ҳаловат йўқ, дунё ҳаётидаёқ ҳузур-ҳаловатингизни кетказиб, мазасини татиб бўлгансиз», дейилади.

Чунки улар «Бу дунёда ўйнаб қол, гуноҳ нима қилади» каби аҳмоқона гапларни ўзларига шиор қилиб яшаганлар. «Беш кунлик дунёда ўйнаб, маза қилиб олайлик, эртага ўлсак, ҳаммаси ортда қолади, тупроққа қоришиб кетамиз» деб, ўзларини гуноҳ ишларга урганлар. Ҳалол-ҳаромнинг фарқига бормаганлар. Хулласи калом, охиратга ҳеч нарса қўймай, бу дунёда тугатиб бўлганлар. Шунинг учун натижа ҳам ниятларига яраша бўлган – уларга бу дунёда ҳузур-ҳаловат бўлиб, охиратга фақат азоб қолган.

«Бугунги кунда ер юзида ноҳақ мутакаббирлик ва фосиқлик қилганингиз учун хорлик азоби ила жазоланурсиз», (дейилур)».

Қиёмат куни улар хорлик азоби ила жазоланадилар. Чунки улар бу дунёда кибру ҳавода бўлганлар. Кибр фақат Аллоҳ таолога хос. Бандасининг на кичик ва на катта ишларда такаббурликка ҳаққи йўқ. Хорлик азобининг яна бир сабаби «фисқу фасод қилганингиз...», яъни Аллоҳнинг шариатидан чиққанингиздир. Аллоҳ таоло такаббурликдан ва шариатга хилоф йўл танлашдан Ўзи сақласин!

Бу дунёга ружу қўйиб, охиратни унутишни Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳам қаттиқ қоралаганлар.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Дунё мўминнинг зиндони ва кофирнинг жаннатидир», дедилар».

Аллоҳ таоло мўмин-мусулмонларга охиратда берадиган жаннат ва унинг неъматлари олдида бу дунёнинг роҳат-фароғатлари қамоққа ўхшаб қолади. Шунингдек, Аллоҳ таоло кофир ва мунофиқларга охиратда берадиган дўзах ва унинг азоблари олдида бу дунёнинг азоблари, қийноқлари ҳам улар учун жаннатга ўхшаб қолади.

Муставрид ибн Шаддод розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам билан бирга ўзи ўлиб қолган қўйнинг устида турган гуруҳ ичида бўлганман. Бас, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Мана шуни аҳли арзимас нарса сифатида ташлаб юборган деб ўйлайсизларми?» дедилар.

«Арзимагани учун ташлаб юборишган-да, эй Аллоҳнинг Расули!» дейишди.

«Мана шу (ўлимтик) ўз эгалари учун қанчалик арзимас бўлса, дунё ҳам Аллоҳнинг наздида шунчалик арзимас бир нарсадир», дедилар».

Иккисини Муслим ва Термизий ривоят қилишган.

Албатта, ўзи ўлиб қолган қўй эгаси учун тезроқ қутулиши керак бўлган ёқимсиз матоҳга айланиб қолади. Аллоҳ таоло учун бу дунё ундан ҳам арзимасроқ нарса экан.

Саҳл ибн Саъд розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Агар дунё Аллоҳ наздида чивиннинг қанотичалик қимматга эга бўлганида, ундан кофирга бир хўплам ҳам сув бермас эди», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

Шунинг учун Аллоҳ таоло Ўзига куфр келтирган кофирларга ҳам бу дунё неъматларини бераверади. Агар дунё Аллоҳ таолонинг наздида бирор қийматга эга бўлганда, кофирга ундан ҳеч нарса берилмас эди. Чунки у ўзининг куфри ила бирор қимматли нарсага эга бўлиш ҳуқуқидан маҳрум бўлган.

Мўмин-мусулмонлар ҳам мол-дунё тўплаш ила Аллоҳ таолони рози қила олмайдилар. Аммо ўша молу дунёни Аллоҳ таолони рози қиладиган равишда тўплаб, сарфлаш ила савоб касб қилиш мумкин.

Бану Феҳрнинг биродари Муставрид розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Бирингиз бармоғини денгизга солса нима ила қайтишига қарасин, бу дунё охиратга нисбатан шунчалик, холос», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

Агар банда бутун оламдаги молу дунёни тўплаб, охиратга олиб келса ҳам, бу нарса унга бирор фойда бермайди. Агар бутун оламдаги молу дунёни тўплаганда ҳам, охиратда худди денгизга бир бармоқни солганда ҳеч қандай ўзгариш бўлмаганидек тураверади. Шунинг учун ҳар бир банда бу дунёда охиратга нима билан қайтишига назар солмоғи лозим. Агар охиратда бирор мақомга эришиш нияти бўлса, ўшанга лойиқ иймон, ибодат ва амали солиҳларни қилиши керак. Жумладан, мол-дунёни ҳам ўша мақсадда ишлатиши зарур.

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

«Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам:

«Огоҳ бўлинглар! Дунё малъундир ва ундаги нарсалар малъундир. Илло, Аллоҳнинг зикри, У Зотнинг яхши кўрган нарсаси, олим бўлиш ва таълим олиш мустаснодир», дедилар».

Термизий ривоят қилган.

Шайх Муҳаммад Содиқ Муҳаммад Юсуф

(Руҳий тарбия китобидан)